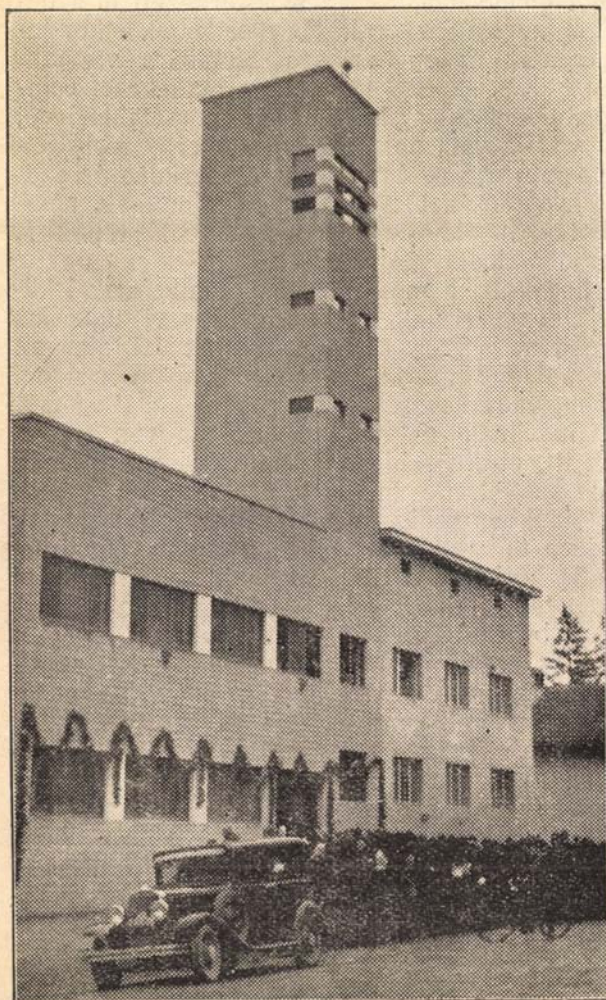

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉB
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

Vári Albert dékán ur loco
Unit. Közl.

A braşovi unitárius templom, amelyet Dr. Boros György püspök 1936 május 17-én nagy ünnepségek keretében felszentelt.

Az igazi pünköst.

Ap. Csel. II. 17.

És léssen az utolsó időkben, ezt mondja az Isten), kitöltök az én Lelkemből minden testre; és prófétaknak a ti fiaitok és leányaitok, és a ti ifjaitok látomásokat látnak és a ti véneitek álmokat álmodnak.

21. És léssen, hogy valaki az Úrnak segítségét hívja, megtartatik.

Pünköst ünnepe mindig szép, mindig fölemelő. A pompájában diszlő természet, a virággal beborított rét és mező, a zöldelő erdőkkel koszoruzott bércek és hegyek valami áldott, boldog, megszentelt érzéssel föltenek el minket. Ugy érezzük, hogy a husvétii diadal gondolatának csak most érkezett el a beteljesülése. Hajdan, a kereszténység kezdetekor pünköstkor jelent meg az eszme, amely az egyház megalakulására vezetett. Az ige valóban testté lett, az első keresztény gyülekezet valóságává. A szent lélek nemcsak egy ködös, távoli homályban levő, képzeletbeli segítő eszköz volt, hanem élő, ható erő, mely felszínre hozta a szunnyadó erőket és cselekvésre serkentette azokat. Az öregek és ifjak már nemcsak álmokat álmodtak, nemcsak látomásokat láttak, hanem azokat meg is valósították. A pünköst tehát a komoly alkotás ünnepévé lett.

Ugy érezzük, hogy ma, a mostani pünköst alkalmával különösebb öröm fogja el a szivünket. Hiszen braşovi unitárius testvéreink csak most, május hó 17-én szentelték fel ujonnan épített templomunkat. Istenem, annyi templom van a világon, hogy ma eggyel több, vagy kevesebb van-e, nem sokat számít. De nekünk, unitáriusoknak ez a templom nagyon sokat jelent. Mert nekünk itt, ebben a hires, jelentős városban még volt templomunk, de azt elvette mitőlünk a 18. század gonosz szelleme. Az újabb időkben pedig már korábban hozzáfogtak volt az építéshez, de a terv kivitelét valami váratlan, legyőzhetetlen akadály mindig késleltette. De ime, a jelen évi pünköst alkalmával a braşovi testvéreink a saját templomukban dicsérik az egy igaz Istent. A braşovi afiaival együtt érezzük az Isten iránti hálának fönséges erejét, együtt imádkozunk ezért az áldott, szép, diadalmas pünköstért. Megvagyunk győződve azonban, hogy nemcsak mi, hanem a világ minden táján levő unitáriusok, a határon és tengerentuliak az északi és a déli földtekén levők, buzgó hálát rebegnek a braşovi templom dicsőségéért.

Áldott legyen az Isten, hogy megsegítette a braşoviakat a nagy munkában. Áldottak legyenek a lelkek, akik a szent ügyet diadalra juttatták. Áldott legyen minden sziv, amely ebben az új templomban imádkozik...

A braşovi unitárius templomavatás.

1936 május 17. nemcsak a braşovi unitárius egyházközség történetében, hanem egyetemes egyházunk életében is nevezetes nap. Az unitárius hit és akarat, áldozatkészség és ember-szeretetet lelkeket megtermékenyítő és megbékítő győzelmé' ültük meg e napon. Ünnepi hangulatban és mindvégig felemelő érzésekben nyilvánult meg a vallásos lelkeknek egyházszeretete, mely közelből és távolból egész emberáradatot sodort a hittel küzdő szent akaratnak diadalmas jelképe: az új unitárius templom felé.

E történelmi jelentőségű nappal kapcsolatosan röviden beszámolunk a templomavatási ünnepség eseményeiről.

Az egyházi gyönyörű ünnepély méltó keretet nyert azért, hogy egyházunk képviselőjében Dr. Boros György püspök és Dr. Ferenczy Géza főgondnok vezetésével küldöttségileg megjelentek Clujról: Puksa Endre jószágfelügyelő elnök és felesége, Vári Albert dékán, Szent-Iványi Sándor teol. tanár, Dr. Abrudbányay Ede köri f. gondnok és felesége, Hadházy Sándor pénztárnok, Gálffy Zsigmond igazgató, I. G. Ducáról és treiscauni, alba de sus köri esperesek vezetésével a papság.

Méltóságos és Főtisztelendő Dr. Boros György püspök urat és kíséretét május hó 16-án délután fél négy órakor fogadta az állomáson a treiscauni unitárius egyházkör lelkészi kara, egyházi és világi vezetősége, valamint a helybeli érdeklődők nagy tömege. Dr. Szent-Iványi Gábor egyházköri f. ü. gondnok ur üdvözölte meleg szavakkal a püspök urat, ki őszinte örömét fejezte ki afelett, hogy idejöhett a kezét foghat azzal a néppel, mely a mai körülmények között csodákat művelt.

Felvirágozott kocsin, diszmenetben vitte Főpásztorát az ünneplő tömeg a Babeş-ut sarkán égnek emelkedő tornyu, modern építészeti alkotáshoz, az új templomhoz, hol újabb ünneplő tömeg fogadta a menetet. A templom bejáratánál Kovács Lajos braşovi esperes-lelkész mondott üdvözlő beszédet, benső megindultsággal emlékezve a múlt sok munkájára és csalódására, de örömmel állapítva meg, hogy a kitarító küzdelem jutalma ime felemelkedett. Főpásztorunk válaszában rámutatott a nagyszerű alkotásra, amely arannyal van bevonva, az áldozatos szívek szeretetének aranyával.

Ezután Podea vármegyei alispán ur a vármegyei és városi hatóságok képviselőjében üdvözölte a Főpásztort meleg szeretettel biztosítva arról, hogy Dávid Ferenc vallását, a legliberálisabb vallást csak becsülni és értékelni tudják. Főtisztelendő püspök ur válaszában kijelenti, hogy e templom a szeretetet jelképezi, hol imádkozni és dolgozni akarunk.

Benedek Róza és Kovács Erzsike virágcsokorral köszöntik az Egyházfőt, ki a testvéri érzés és nagybecsülés csókjával köszöni meg a szeretet jelképeit.

Ezután a Főpásztor az ünneplő tömeggel együtt bevonult a templomba, hol egy rövid hálaadó imát mondott, alázattal köszönve meg a Mindenható ajándékát.

Este a Székely-Társaság helyiségében gyűlt össze a közönség ismerkedési estélyre. Mikor is Dr. Szele Béla és Szabó Béni képvis., mint házigazdák fogadták a társaságot. Kovács Lajos esperes köszöntötte egyházunk vezetőségét, a sziveknek szeretetteljes, testvéri érzéséből állítva diszkaput számukra. Főtiszteendő püspök ur és Dr. Ferenczy Géza egyházi főgondnok ur öméltósága bizalommal telt beszédükben mutattak rá a testvéri együttlét és együttérzés tényében rejlő csodálatos, megfartó erőkre.

A templomavatási ünnepség alkalmával tartott istentisztelet május 17-én d. e. 10 órakor kezdődött, mintegy kétezernyi érdeklődő részvételével, akiknek egyrésze a templomon kívüli szabad térségről hallgatta a hangszóró által közvetített beszédeket. A gyülekezet énekét Kiss Károly vârghsi kiváló énekvezérünk vezette. Imát Benedek Gábor chichisi lelkész, esperes-helyettes mondott mély áhitattal. Cherubiri: Mi Atyánk c. áriát Puksáné, Boros Irén cluji énekművész nő énekelte lenyűgöző hatással. Az ének színes, művészi hangjára az imádkozó lelkek megindultan emelkedtek Istenhez a templomi áhitatban. Az orgonakiséretet a művészi énekhez Gál Vilmos braşovi keblitanácsos, zongoraművész szolgáltatta gyönyörködtető játékával. Alkalmi egyházi beszédet Szent-Iványi Sándor teológiai tanár tartott az imádság házának jelentőségéről. Szónoki erővel és meggyőző lelki élményekkel felépített hitépítő beszédét mindvégig élénk figyelemmel és élvezettel hallgatta a gyülekezet. Kovács Lajos esperes-lelkész, ki mindenkor apostoli buzgósággal volt lelki vezetője és irányítója a templomépítés mozgalmanak, szemléltetően ismertette az építkezés történetét, miáltal egyttal az egyházközség belső életének vázlatos történetét is feltárta. 1885-ben alakult a leányegyházközség. A templomépítés mozgalma 1894-ben indult meg. 1909-ben megalakult az anyaegyházközség, melynek első papja Veress György volt az egykori buzgó gondnok fia. 1915-ben Kovács Lajos lett a braşovi unitáriusok lelkésze, akinek áldásos lelkészi munkája e gyönyörű eredményhez vezetett. A város által adományozott kutulcai telken a templomépítés 1934 április 24-én kezdődött, de ismeretes a megrendítő belügyminiszteri intézkedés, mely az építkezést május 8-án már beszüntette. A most felavatott templom építése ugyancsak a város által adományozott helyen 1936 június 1-én kezdett épülni Halász Kálmán braşovi építőművész terve és vezetése mellett. Az építkezést lehetővé tette az a sok lelkes és megérintő nemesszívű adakozás, mely nemcsak az unitárius hívek részéről, hanem a magyarság és társadalom részéről általában megnyilvánult. Hálas szívvel kellene e helyen is felsorolni a nyilvánosság előtt a nemesszívű adakozók neveit, de a technikai nehézségek miatt a

pénzadományokon felül csupán néhány nevet ragadunk ki: Özv. Kádár Sándorné, elhunyt férje emlékére két harangot adományozott, Dobra Dénes és neje Oláh Mária az Urasztalát, a D. F. Nőszövetség a Szószéket, a mellette levő ülőhelyekkel és szőnyegekkel, Özv. Németh Istvánné urasztali takarót, a D. F. Ifjúsági Kör a tanácsterem berendezését adományozta.

Főtisztelendő Dr. Boros György püspök ur emelkedett főpásztori beszédben avatta fel az új templomot s kérte arra és az abban lakozókra az Egy igaz Isten áldását. Meghatottan mondott köszönetet azoknak, akik dolgoztak és áldoztak, hogy Isten dicsőségére felépülhessen az imádkozás háza. Kegyelettel említette néhai Kádár Sándor nevét s a gyülekezet néma felállással percekig magábaszálltan áldozott a nemesszivü adakozó emlékének, mialatt az új harangok gyönyörű összhangja egybesimulva a lelkek áhitatával Istenhez emelkedett.

A tervezett urvacSORAOSZTÁS elmaradt s helyette egy bensőségteljes kereszteleési szertartás keretében Taar Géza aita-marei lelkész keresztelete meg Kádár Levente és Egyed Magda újszülötteket. Nem lehet szavakkal kifejezni az érzést, mely a beszéd hatása alatt áthatotta a gyülekezetet. Hogy mit jelent nekünk a gyermek, kiért templomokat, iskolákat, meleg otthonokat építünk, talán sohasem érezhettük meg ily megragadó formában, mint ahogyan azt Taar Géza érezte költői lendülettel, művészzel és hatással elmondott beszédében. Ha ilyen lelkiséggel indulnak el templomainkból az újszülöttek s járják az ősi földön nehéz útjokat, ez a maroknyi nép új történelmet ír a világ számára, a hitben diadalmasan felemelkedett lelkek történelmét.

Üdvözlések során Főtisztelendő Dr. Boros György főpásztort és Méltóságos Dr. Ferenczy Géza egyh. főgondnokot a testvéri szeretet és becsülés melegével üdvözölték a különböző egyházak és egyesületek. A görög katolikus esperes üdvözlő átirata után személyesen fejezték ki üdvözlésüket: Dr. Möckel Konrád a szász evangélikus egyház, Dr. Péter Antal a róm. kath. egyház, Csia Pál a református egyház, Nikodemusz Károly a magyar evangélikus egyház, Dr. Deutsch Ernő főrabbi az izraelita hitközség, Dr. Szele Béla a Magyar Párt, Szabó Béni kamarai képviselő a Székely Társaság, Szemlér Ferenc a Magyar Dalárda, Kovács Lajos a treiscaunköri unitárius papság, Dr. Kerekes István egyh.-községi főgondnok az egyházközség előljárósága, Markovics Leóné a Nőszövetség, Szász Dénes segédlelkész az Ifjúsági Kör nevében. Az orthodox izraelita hitközség ugyancsak átiratban küldte el üdvözlését. Főtisztelendő Püspök ur, valamint Főgondnok ur önméltósága meghatottan fogadták és hasonló testvéri szeretettel viszonyozták az üdvözléseket, megköszönve az egyházak és egyesületek vezetőinek és tagjainak azt a támogató és segítő szeretetet, mellyel itt is közös szent ügyünk mellé állottak, hogy általunk épüljön Isten dicsősége.

Istentisztelet végeztével az ünnepi gyülekezet — a közben megeredt eső ellenére is — teljes számmal vonult a temetőbe, hol néhai Kádár Sándor pénztáros sirját megkoszorozta. Benedek Gábor chichişi lelkész tartott a családi sirboltnál megható beszédet.

Délben közebéd volt a Korona szállodában, melyen több, mint százhuszan vettek részt. Főtisztelendő püspök ur Ófelsége a király egészségére üritette poharát. Dr. Szent-Iványi Gábor az egyház vezetőségét éllette. Podea vármegyei főjegyző, Dr. Ferenczy Géza főgondnok, Szent-Iványi Sándor, Dr. Möckel Konrád, Dr. Abrudbányai Ede, Nikodemusz Károly, Vári Albert, Hadházy Sándor, Dr. Kerekes István, Lőrinczy Dénes, Kovács Lajos és Kelemen István mondtak lelkes, a nap szépségéhez méltó pohárköszöntőket.

Este 7 óraker vallásos estély volt az új templomban, melyen a gyülekezet éneke után Taar Géza mondott lélekből jövő, Istenhez emelő imát. Dr. Ferenczy Géza egyh. főgondnok a szokásos megnyitótól eltérve mély gondolatokkal és meglátásokkal telt beszédben foglalkozott a nap jelentőségével s az első vallásos estélyt megihletődött lélekkel nyitotta meg. A braşovi Magyar Dalárda Vegyeskara és Férfikara énekelt ezután Dr. Willer József karnagy vezetésével. A tiszta művészettel és tökéletes tudással előadott énekkari számok álomszerű gyönyörrel ajándékozták meg a hallgatóságot, mely a ritka élmény édes érzésével engedte átáramlani önmagán a megtisztító és felerősítő édes magyar hangokat. Dr. Abrudbányay Ede kamarai képviselő, az Országos Dávid Ferenc Egylet elnöke tartotta meg ezután prófétai tüzzel és sodró erővel magával ragadó előadását. Az unitárius lélek meggyőződése, hitvallása s minden akadállyal szembeállani tudó építő akarata izzott minden szavában. Széles látkörrel, befelé öntudatosító, kifelé missziót végző szuggesztív hatással áradtak szét a gondolatok e nagyértékű előadásból. Teutsch Willy hegedűművész, Fischer Vilmos zongoraművész orgonakiséretével adott elő művészi zeneszámot színes érzésekkel gazdagítva a hallgatóság lelkét.

Bede Emil I. G. Duca-i segédlelkész, Gál Vilmos orgonaművész kísérete mellett énekelte nagy hatással és szingazdagsággal Löwe: Az óra c. művét. Gyülekezet éneke előtt bezáró beszédet mondott Dr. Szent-Iványi Gábor egyh. körü felügyelőgondnok, még egyszer kiemelve a nap jelentőségét s azt a történelmi ténnyt, hogy a braşovi unitárius egyház a treiscauni unitárius egyházközségek élére került. Megragadó szavakkal fejezte ki elismerését ez alkotás fölött, kívánva, hogy legyen ez a hely a megértés, a testvéri szeretet és béke hajléka.

Ezzel véget ért a templomavatási ünnepség műsora. Meg kell azonban még emlékeznünk arról a barátságos és lekötő vendégszeretetről, melyet Gál Vilmos keblitanácsos és nagyra-becsült családja tanusítottak a távolról jött vendégekkel szemben.

Szeretetteljes meghívásukkal alkalmat nyújtottak arra, hogy ugy Clujról, mint más vidékről egybegyült egyházi és világi vezető embereink Főtisztelendő Püspök ur s Egyházi Főgondnok ur öméltósága társaságában egy barátságos házi-est keretében kellemes és felejthetetlen időt tölthessünk. A vendéglátó család szeretete, Puksáné Boros Irén énekművésznő gyönyörű dalai, Fischer Vilmos művészi zongorajátéka kellemes hangulatot varázsoltak a barátságos otthon falai közé.

Mindent egybefoglalva megállapíthatjuk, hogy érdemes volt dolgozni, áldozni és szenvedni a braşovi unitárius templom felépítéséért.

Sugározzák ez emlékek az élet sulyos terhei között szívünkbe a reménységet és hitet, hogy a szeretettel és türelemmel folyó testvéri munka megtermi mindig a maga méltó gyümölcsét. Hirdesse e gyönyörű emberi alkotás minden időközön át Dávid Ferenc hitének győzelmét s a kitartó, nem csüggedő munkának diadalát.

»Akik az Urban biznak erejük megújul, szárnyra kelnek és magasan járnak, mint a saskeselyük, futnak és nem fáradnak el, járnak és nem lankadnak meg!«

A középben.

Alattam föld, felettem ég.
 S az űrben én vagyok a közép.
 Engem tart a föld, rám tapos az ég
 És nem roppanok össze,
 Nem pattanak szét,
 Mert lenni kell
 A két vég között középnek.
 S ahogy a földbe gyökerek nyulnak
 És fejek emelkednek az égnek,
 Ugy kell a sorsot hordozni
 Holtig a középnek.

S ha elhivnak majd a léttörvények
 Föld s Ég közül tovább:
 Viszem magammal mindkét végemet,
 Ugy halok meg a földdel és az éggel,
 Mint egy test, egy lélek:
 Örök cimborák.

Fekete Lajos.

A D. F. U. N. Sz. Csecsemővédő tanfolyama.

A múlt év őszén néhány leánytársammal jelen voltam a D. F. U. N. O. Sz.-nek közgyűlésén. Sok érdekes beszámoló hangzott el az elvégzett eredményes munkákról. Különösen újszerűen hatott a rimetea-i és coltești-i kiküldöttek beszámolója. Ugyanis itt Dr. Küttel Lajos a nagy tudású és önzetlen orvos vezetésével beindították a csecsemővédelmet. »Éberén figyelni a csecsemők gondozására, egészségére« mondást tűzte ki jelszavául a két község. Minden igyekezetük odairányult, hogy lehető legalacsonyabbra szállítsák le a csecsemőhalandóságot. A közgyűlés is a legnagyobb lelkesedéssel, elismeréssel fogadta a beszámoló s elhatározta, hogy amint lehetséges lesz, tanfolyamot rendez az érdeklődő lányok részére. Csecsemővédő nőket képez ki, kik megszervezhetik összes egyházközségeinkben a csecsemővédelmet. Sajnos, az engedély megszerzésének nehézségei miatt sokáig elhúzódott a tanfolyam megrendezése. Végre most az E. G. E. méhészeti tanfolyamával közösen megrendezhette Országos Szövetségünk a csecsemővédő tanfolyamot. Április 27-én reggel 6 órakor jókedvű társaság várakozott az E. G. E. épülete előtt. Az Országos Szövetség részéről Dr. Mikó Lőrincné és Lőrinczy Zoltánné és mint érdeklődő vendég Dr. Hintz Györgyné mentek ki Rimeteára. Velünk tartott még az E. G. E. részéről Török Bálint igazgató a feleségével, Szász Ferenc és Stief Ottó alelnökök és Seifried Ferenc s. titkár. Mi lányok pedig telve voltunk várakozással, de hogy tulajdonképpen mit kapunk a tanfolyamon, nem tudtuk. Már az utunk fokozta lelkesedésünket, tenniakarásunkat. Leirhatatlanul szép volt a kora reggeli órákban autóbusszal végighaladni a Jara-völgyén. 10 órára megérkeztünk Rimeteára. Meleg testvéri szeretettel és jó villás reggelivel fogadtak. Benczédi Domokos lelkész, közvetlen, meleg szavakkal üdvözölte a kis társaságot. Azután Dr. Mikó Lőrincné az Országos Szövetség nevében, majd Szász Ferenc az E. G. E. alelnöke ismertették az idejövételünk célját és áldást kértek munkánkra. Megnyugtattak, hogy ha kevés is a résztvevők száma, lehet eredményes munkát végezni. Összesen 10-en érkeztünk meg, kik a tanfolyamon részt akartunk venni. A megnyitás után mindenikünket elvittek a kijelölt szállására. Itt is szeretettel fogadtak. Délben közös ebéd volt a vendéglőben, minek kedélyes elfogyasztása után kimentünk Coltești-re, hol aznap épen rendelő nap volt a gyermekek számára. Milyen szép is volt, mikor sorra jöttek a rendelőbe az egészséges, tiszta anyák, egészséges, tiszta gyermekeikkel a karjukon. Minden egyes gyermeknek van egy külön lapja. Itt szerepel a szülők neve, egészségi állapota. Minden héten lemérik s pontosan beírják a súlyukat s kikérdezik az anyákat a gyermekek egészségi állapotáról, utasításokat adnak s ezt feljegyzik a gyermek lapjára. Délután Rimeteán hivatalosan megnyitotta Török Bálint az E. G. E. igazgatója a

méhészeti tanfolyamot is. A lányok közül ezen is résztvettek hárman. A megnyitó után a vezetőség visszatért a központba. Mi pedig nagy várakozással néztünk a másnap elé. Amilyen bizonytalanul állt előttünk a tanfolyam, épen olyan meglepően bontakozott ki kedden teljes egészében. Reggel 8-kor kezdődött az előadás, 12—1½-re végződött minden nap. Valósággal szomjasan ittuk Dr. Küttel Lajos orvos és a többi előadó minden szavát.

A következő tárgyakat adták elő a tanfolyam előadói: gyermekvédelmet, embertant, elsősegélynyújtást, élelmiszerek felosztását stb. Dr. Küttel Lajos orvos; statisztikát a helybeli

A csecsemővédő tanfolyam előadói és hallgatói.

patikusné okleveles tanárnő; csecsemőtáplálékokról Ekárt Dusi; a csecsemő ruházatáról Rácz Istvánné tartottak előadást.

Már ebből is láthatják az érdeklődők, hogy milyen fontos tudnivalókkal gyarapítottuk tudásunkat s reméljük, hogy minden faluban, városban akadnak asszonyok, lányok, kik segíteni akarnak embertársaikon. Nem kell ide más, mint jóindulat és öntudatos emberszeretet s Isten segítségével elérhetjük, hogy csak egészséges, mosolygó gyermekarcok nézzenek mindenütt ránk.

Ezen a helyen is köszönetet mondunk a tanfolyam rendezőinek és előadóinak, elsősorban Dr. Küttelnek munkájukért s rimetea-i asszonytestvéreinknek a szeretetteljes fogadásért.

Mi pedig, kik a tanfolyamon résztvettünk, ígérjük, hogy igyekezni fogunk embertársaink javára a tanultakat felhasználni.

Barabás Margit.

Leborulás vagy fennállás?

Márkos Albert, főgimnáziumi tanár atyánkfiának az »Unitárius Közlöny« ez évi 5-ik számában — »Felhívás városunknak unitárius templombajáró asszonyaihoz és leányaihoz« címen megjelent cikkében foglalt kérdéshez akarok fenti megjelöléssel, röviden hozzászólni.

Két okból érzem erre magamat illetékesnek, sőt némileg felhivattnak is. Egyik ok és jogcim az állás, amit betöltök s a mely talán valamennyiben kötelességemmé is teszi a hozzászólást ehez az elsőhelyen és sajátlagosan éppen egyházközségi érdekü kérdéshez.

Másik ok cikkiró afiának az a némiképpen — s nem is egészen jogtalanul — szemrehányásnak is hangzó észrevétele, hogy ugyanezen ügyben még egyszer történt felszólalása »annak idején egyetlen hozzászólást váltott ki.«

Ha most már tudományos körülményességgel akarnók a kérdést tárgyalni, akkor az ehez szükséges alapossággal először is azt kellene vizsgálat és mérlegelés tárgyává tenni, hogy melyik a helyesebb, illőbb és kifejezőbb az imádság idején: a leborulás-e vagy fennállás? E kérdésre én a magam részéről azt felelném akkor is — aminthogy azt felelem is — hogy mindkettő csupán forma; amelyben a lényeg is valamennyiben kifejeződik ugyan, de nem annyira, hogy — a latin közmondás szellemében szólva — a forma adja a dolog lényegét. Formának pedig mindkettő egyaránt alkalmas, sőt használatos is. Az ágostai hitv. evangélikusoknál például férfiak és nők egyaránt leborulva ülnek az ima alatt. S ez utóbbi gondolatommal és ténymegállapítással — körülbelül — ki is fejeztem már a formára és annak gyakorlatára vonatkozó felfogásom lényegét. Mert ez az, hogy bármilyenképen gyakoroljuk is azt: férfiaknak és nőknek mindenesetre egyképen kellene gyakorolniok. Már csak az ismerős elvnek szempontjából is, hogy Isten előtt mindnyájan egyenlők vagyunk. Amennyiben azonban a megoldást cikkirónak általam is helyeselt javaslata szerint — intézményesen akarnók megvalósítani — aminthogy, felfogásom szerint csak így lehet és kell megvalósítani: — ez esetben tovább kell menni a reform tekintetében egy lépéssel.

Ez a lépés pedig az, hogy a felállást csak az imádság tartamára kell korlátoznunk és nem kell kiterjesztenünk — mint eddig történt — a közének időtartamára is. Az ezen utóbbi alatti fennállását nem tartom egyáltalán semmi ok által különösebben indokoltnak. Sőt úgy vélem, hogy az által a gyakorlatban levő istentiszteleti ténykedés által, hogy a pap felhívására a gyülekezet a »szentleckének« meghallgatására feláll, sokkal inkább ki fog domborodni ennek a meghallgatásnak jelentősége és sokkal inkább kifejezésre fog jutni a Biblia iránti tisztelet az imént javasoltam gyakorlat bevezetése esetén, mint a jelenlegi

gyakorlat szerint, amidőn a gyülekezet tagjainak egyrésze már előre elfoglalt álló helyzetben hallgatja a felhívást s várja a felolvasást s csak a másik része a gyülekezetnek csinálja azt a helyzetváltogatást, amely éppen maga a legszembetűnőbb és kifejezőbb formája a tiszteletadásnak. Nem is szólva részlete-sebben arról a célszerűségi szempontról, hogy a gyülekezet egyes — főként idősebb — tagjainak terhükre is lehet az a hosszabb időtartamu fennállás, amelyet igényel az ima, a közének és a szentlecke meghallgatása.

Egyébokául pedig — a szerkesztő megjegyzését is figyelembe véve — a kérdés Kebli Tanácsunk elé terjesztésével ennek elbírálására is alkalmat fogok adni.

Ürmösi Károly,
esperes-lelkész.

Árulás a lelkiismeret ellen.

Minden társadalomban van egy osztály, amely állandóan sopánkodik bizonyos teendők teljesítése érdekében, amiket ők maguk sohasem végeztek el. Ez a mi társadalmunknak a jelen képe. Látszólag jól tudják, mit kell tenni, ismerik felelősségük nagyságát az egyházzal szemben, de hogyha hivatalra, hatalomra jutnak, csak másoknak parancsolni tudnak; minden tetre való készségük és felelőségérzetük megszűnik. A puszta beszéddel sohasem lehetett sikert érni el. Ezek az emberek csak a saját házi, családi ügyeik iránt érdeklődnek; életük ezekhez van kötve. Azt mondják, hogy a kötelességről beszélni, és kötelességből cselekedni, azonosnak kell lennie. Másképpen pedig végzetes árulást követnek el a lelkiismeret ellen.

Indiának társadalmi, politikai és erkölcsi élete teljesen őszinteségnélküli. A mi társadalmunk is belefáradt már ebbe. Hagyjunk fel már a mentegődzéssel s *cselekedjünk helyesen, lelkiismeretesen.*

E sorokat az Indiai Hirnök jelen év márciusi 1. számából fordítottuk le. Ugy gondoljuk, hogy nemcsak Indiának, hanem nekünk is szól. Gondolkozzunk tehát mi is fölötte.

Májusi vágy.

Pittypalatty, pittypalatty!
Májusi napfény
Itt maradj!

Üzd el a gondot
A pattanó bimbók,
A sarjadó lombok,
A méla kolompok
Lelke felől.

Tárd ki a messzi mezők horizontját,
Lásson a lelkünk egy új tavaszon át
Bérc meredéken, róna ölében
Buzakalászt, buzakalászt.

Pittypalatty, pittypalatty!
Májusi napfény
Itt ne hagyj!

Fekete Lajos.

Teológusaink missziós utja a Tárnavamentén.

Háromnapos missziós kirándulást rendeztek a Tárnavamentén fekvő falvakba. Ez ut során fölkeresték a következő helységeket: Diciosánmartin, Mediaş, Adámuş, Dâmbău, Seuca és Şaroş. Mindenütt a legnagyobb szeretettel fogadták a missziós kirándulókat, amit szavakban a lelkészek fejeztek ki; de jól esett az is, amit egyszerű testvéreink templomaik előtt mondtak kezesen. Őszinte szavaikkal. Május 16-án (szombaton) Mediaşon adtak egy műsoros estélyt a lelkes közönségnek. 17-én (vasárnap) délelőtt felkeresték az említett falvakat, ahol 3—3 teológus tartott istentiszteletet délelőtt és délután. Dâmbăun délelőtt és délután Diciosánmartinban Deák Berta teológiai nőhallgató végezte az istentiszteletet a hívek nagy meglepedésére.

Diciosánmartinban délelőtt Dr. Kiss Elek teol. akad. tanár magasszárnyalású prédikációjával magával ragadta hallgatóságát, majd Kereki Gábor IV. é. hallgató üdvözölte a város unitárius közönségét. Szavalt Szolga Ferenc III. é. hallgató. A híveket és vendégeket meghatóan szép szavakkal üdvözölte Gvidó Béla esperes.

Estére valamennyien visszamentek a központi városba Diciosánmartinba, egy műsoros estély megrendezésére. Az estélyt Gvidó Béláné nagyt. asszony, a Nőkészövetsége elnöke nyitotta meg. A teológusok nevében a megjelenteket üdvözölte Kereki Gábor. Előadást tartott »A próféták szerepe a vallás-erkölcsi világban« címen Dr. Kiss Elek teol. akad. tanár. Szavalt Sebe Ferenc I. é. hallgató. Novelláját olvasta fel Bodor András III. é. hallgató. Közben a teológusok énekkara adott elő mű- és népdalokat. Zongorán és hegedűn játszott Báró Piroksa konzervatóriumi hallgató. Az egyes számok előtt bevezetőt mondott Kiss Zoltán II. é. hallgató. Az estélyt Gvidó Béla esperes zárta be lelkes és lelkesítő szavaival. Műsor után reggelig tartó tánc következett.

Felkeresték a nitrogén-gyárat is, hogy tapasztalataikat is bővítsék. E helyről is köszönetet mondanak a gyár igazgatóságának és Gál Ernő mérnök urnak szives vendéglátásáért és felvilágosító szavaiért.

Köszönetet mondanak továbbá Gvidó Béla esperes urnak, a vendéglátó lelkészeknek és híveknek, hogy annyi szeretettel ajándékozták meg. Adja Isten, hogy munkájuk nyomán gyümölcs teremjen.

Teológus.

Eladó jutányos árban

**a Pallas Nagy Lexikona 18 kötetben és a
Remekírók képes kiadása 40 kötetben.
Cím meghatározó a szerkesztőségben.**

Konfirmáció.

A cluji egyházközségünkben f. évi május hó 21-én (áldozó-csütörtökön) volt a konfirmáció, mikor a közönség zsufolásig — rég nem látott ekkora mértékben — megtöltötte szép, nagy templomunkat. Konfirmált 26 leány és 35 fiu, összesen 61., ami tekintve a mi viszonyainkat, itt nagy számnak mondható. A konfirmált növendékek névsora: *Leányok*: Antoni Katalin, Bedő Erzsébet, Czikra Etelka, Dániel Ilona, Gaál Ilona, Hidy Ilona, Hadházy Éva, Iszlay Erzsébet, Lőrinczy Olga, Miklósy Éva, Mátyus Margit, Móricz Judith, Nagy Irén, Némethi Anna, Retkes Anna,

A cluji egyházközségben konfirmált növendékek csoportképe.
Középen Szent-Iványi Sándor teol. akad. tanár.

Renner Erna, Szász Irén, Szőke Margit, Székely Ibolya, Tóth Judit, Tarr Aranka, Tiboldi Eszter, Török Ilona, Vas Rózsika, Vernes Erzsébet, Veress Ilona. *Fiuk*: Balogh Miklós, Biró Lajos, Borbély Ferenc, Borbély Károly, Ekárt József, Földes Ferenc, Gánya Rudolf, Gondos György, Gyergyay Ferenc, Jeney Dezső, Kiss Gyula, Kriza László, Kodok Samu, Lőrincz József, Nagy Lajos, Nagy Sámuel, Orbók Béla, Pataki György, Pázsint Tibor, Radó Lajos, Rostás Sándor, Sykó László, Szathmári Lajos, Székely Gergely, Tamás Gábor, Taar István, Toroczkai Károly, Tarcsafalvy Jenő, Udvari Sándor, Vaska Dezső, Veress Károly, Veress Ödön, Weress Márton, Zsigmond György, Zsigmond István. A megható ünnepséget ezuttal Szent-Iványi Sándor teol. akad. tanár vezette. A gyönyörű ünnepély mélyen, a könnyekig meghatotta az ünneplő közönséget. Az Egyház vezetői Dr. Boros

György püspök urral nagy számban vettek részt. Az egyházi szertartás után, melyet Szent-Iványi végzett, a növendékek közül az első imát Vaska Dezső, kikérdezés után Gaál Ilonka, urvacsora előtt Gyergyay Ferenc, urvacsora után Lőrinczy Olga és befejező imát Mátyus Margit mondott. Az urvacsora felvételére való készséget Székely Ibolya jelentette ki. Szent-Iványi S. megható ágendája után a növendékek felvették az urvacsorát. Azután négyes sorokban a Főtisztelendő Püspök ur elé vonultak és nevükben Hadházy Éva meleg hangon üdvözölte a főpásztort és kérte áldását, valamint egyházunk tagjai közé felvételüket, végül gyönyörű hófehér csokrot nyújtott át a püspök urnak. Dr. Boros György püspök ur a tőle megszokott, de ezuttal különösen kitűnt apai meleg hangon fogadta a gyermekek hódolatát, gyönyörű beszédben fogadta egyházunk önálló tagjaivá a 61 ifjút s a hívek megható könnyei között megáldotta. Az ünnepély után a növendékek megköszönték Szent-Iványi Sándor tanárnak apai gondosságát, szeretetét, mellyel mint pap ez utolsó konfirmációt végezte és szeretetük jeléül értékes ajándékkal lepték meg.

Brassai Sámuel ünnepély Budapesten.

A budapesti Brassai Sámuel Ifjúsági Egyesület fennállása tizenötödik évfordulója alkalmából május hó 15-én az Unitárius Misszió Ház templomában templomi ünnepélyt és ugyanazon nap este ½9 órakor a Pannonia-szálló télikertjében Brassai serlegvacsorát rendezett. A nagyjelentőségű emlékünnpély lefolyása a következő volt: A megelőző napon a magyar rádióban Brassai emlékéért felidéző előadás volt, melyet Dr. Szabó Elek egyesületi elnök vezetett be. Ezután Dr. Gál Kelemen tb. igazgató, felügyelő gondnok, Brassai egyik legmélyebb kutatója és legalaposabb ismerője tartotta meg mélyen szántó, Brassai igazi nagyjelentőséget kidomborító jeles előadását, különösen a nagy polihistornak a magyar nyelv érdekében kifejtett munkásságát domborítva ki. A missziói házi ünnepély Tebenned biztunk előtől fogva kezdetű egyházi énekkel indult be, utána Pethő István lelkész buzgó imája következett, Dr. Borbély András v. egyesületi elnök megnyitó beszédet mondott. Fussek Emilia énekművésznő két gyönyörű énekszámmal működött közre. Tartalmas, az ünnepély jelentőségéhez méltó beszédet Dr. Varga Béla egyházi főjegyző tartott. Művészi szavalattal közreműködött Bartos Gyula a Nemzeti Színház örökös tagja. Végül az unitárius egyház vegyeskara Szent vagy Isten szent vagy kezdetű éneket énekelte el, melyet Nagy Sándor egyesületi tag vezényelt. Ezután az üdvözlések következtek. Végül Ferencz József volt egyesületi elnök tartotta meg bezáró beszédét. A serlegvacsorán üdvözlétet mondott Józán Miklós püspöki vikárius. Serlegbeszédet mondott Dr. Gál Kelemen, bezáróbeszédet pedig Dr. Szabó Elek az egyesület jelenlegi elnöke. Mindhárom beszéd az ünnepély jelentőségéhez méltó volt. A budapesti Brassai-ünnepély igazán egyetemes szempontból is nagyjelentőségű, hogy felelevenítette a „Praeceptor Hungariae” emlékét.

A központi D. F. Unitárius Nők Szövetsége 1936 május 5-én, kedden délután tartotta meg e munkaévi utolsó kötökéjét a szokásos meleg és barátságos keretek között. A jól összeállított, értékes műsoron szerepeltek: Szabó Elluka egy hegedűjátékkal, kit nagy érdeklődéssel és élvezettel hallgatott a közönség. Szentmártoni Kálmánné egy zongorajátékkal, ki a tőle várt és megszokott művészi játékával váltott ki a legjobb hangulatot a közönségből. Cseke Vilmos szintén művészi hegedűjátékával nyújtott ritka élvezetet a közönségnek s végül pedig Ürmösi Károlyné lépett a pódiumra, hogy mélyen szántó, mély érzésű verseiből olvasson fel. Műsor után még sokáig együtt maradt a közönség s a gondos háziasszonyok által felszolgált teája mellett sokáig elbeszélgettek. Minden kötőke után úgy éreztük, hogy igaza van az evangélium írójának, ki így szól hozzánk »jó nekünk együtt lennünk«. Jó nekünk együtt lennünk, mert ezekből az együttlétekből születnek meg azok az igazi találkozások, mely egy közös munkamezőre vezetnek el minket, hová vár a D. F. Unitárius Nők Szövetsége minden öntudatos, dolgozni tudó és akaró magyar unitárius asszonyt.

A D. F. Unitárius Nők Országos Szövetsége folyó év június 1-től július 1-ig háztartási tanfolyamot rendez a Calea Marechal Foch 10 sz. alatti helyiségeiben, mely tanfolyamra fel kívánjuk hívni az összes cluji magyar leányok figyelmét, tekintettel a tanfolyam igen hasznos és fontos programjára. Gyarmathy Piroska háztartástan tanárnő vezetésével foglalkoznak I., II. és III. ebédek elkészítésével, konzerválással és általában minden gazdasági termék feldolgozásával, mit részben Seifrid Ferenc E. G. E. s. titkára fog előadni. A tanfolyam részvételi díja 300 Lei, s ha valaki ott kíván ebédelni az I. osztályu ebédért 20 Leit fizet naponta. Bővebb tájékoztatást az érdeklődők a Nők Szövetsége irodájában Calea Marechal Foch 10 sz. alatt a hivatalos órák alatt délelőtt 10—11-ig nyerhetnek.

Külföldi unitárius nők munkája. Olvasóink előtt ismeretes, hogy 1910-ben a D. F. E. kebelében a Nők Szövetsége az angol és amerikai nők példájára, buzdítására, s főképpen pedig a velük való társadalmi és szellemi kapcsolat föntartása céljából alakult meg. Ma azonban nemcsak egy pár ország szabadelvű keresztény (unitárius) nők szövetsége tart össze, hanem a világ

különböző tájairól, több mint tíz országnak női működnek az emberszeretet jegyében a Jézus példája után. A bostoni központi irodájuk mindig megemlékszik rólunk a havi hivatalos nemzetközi értesítőjében. Ugy érezzük, hogy lapunk szűk teréhez képest, ha röviden is, de meg kell emlékeznünk külföldi nőtestvéreink munkájáról, hadd ismerkedjünk meg azokkal, akik velünk egy szellemben munkálkodnak. Kezdjük betűsorban:

Angliában a nőegyleti tevékenység a legerősebb. Több kiváló nő van az egyesület élén Rowe Mortimerné, Droumondné és Lec Rozalinda. Utóbbi minket is meglátogatott volt. A munka minden téren kiváló eréllyel folyik: vasárnapi iskola, gyermeknevelés, vallásos misszió, társadalmi kérdések, külföldi, nemzetközi kapcsolatok fönntartása stb.

Amerikában az ifjusági egyesület vasárnapjának jubiláris ünnepe februárban volt. Ezen az ünnepélyen sok jeles nő vett részt, sok kiváló beszéd hangzott el. Az amerikai vasárnapi iskolában ugyanis a nők kiváló szerepet töltenek be. Szomorú eseménye ezen év februárjának Dr. Furness E. Karolinnak, a központi bizottság egyik kiváló tagjának halála. Az amerikai unitáriusok lapja így ír róla: »Dr. Furness Carolina nemcsak magas állást töltött be s tudományos működésével tiszteletet vivott ki, hanem egyike volt azoknak, akik életük végéig hiven szolgálták az unitárius ügyet. Egyike azoknak, akik a Ponghkeepsie-i unitárius templomot alapították s akik annak fejlődését biztosították«.

Belgium. Ebben a katolikus országban a szabadelvű valás női három csoportban működnek: a brüsszeli, charleroi-t és a gandi csoportban. A legrégebb alakulat a fővárosi, a brüsszeli, amely nagy nehézségekkel küzd a katolikus nagy többség közepette. Most ujabban sikerült a fővárosban egy második lelkesi állást is létesíteni.

Bulgáriában Topliska A. Olga asszony a nevelés kérdéseivel foglalkozik. Utóbbi időben a falusi asszonyok számára előadást tartott; mintegy 150 nő hallgatta.

Csehországban az unitárius nők szövetsége Capek lelkészné vezetése alatt működik, két csoportra oszlik, az idősebbek és ifjabbak csoportjára. Különösen a gyermeknevelés, gyermekegészségügy s a szegények támogatása alkotja legfőbb feladatukat. A csehszlovák egyház, amely szintén az unitáriusok nagy testvéri közösségébe tartozik, nagy elismeréssel nyilatkozik a női munka értékéről.

Délafrikában a szabadságszerető, de az angoloknak mégis meghódított burok földjén, különösen a F o k v á r o s b a n kiváló szabadelvű egyházi élet van. Érdekes, hogy itt sokkal jobban átérzik az emberiséget fenyegető katasztrófát, mint az északi földtekén. Amíg az északi földtekén a fajgyűlölet és hatalmi kérdések az uralkodó eszmék, itt az emberszeretetről, világbékéről beszélnek és álmodoznak. (Istenem! Mennyire leszorultak

délre ezek az eszmék, melyek valamikor még nálunk is otthonosak voltak!) Ezeken kívül még tudósítást olvasunk a maláji misszióról is, ahol szintén nemes emberbaráti munka folyik.

Franciaországban Loyson asszony a vezére a szabadelvű vallásos lelkek nőszövetségének. Itt is a vallásos nevelés alkotja a szövetség legfőbb feladatát, de emellett a vallásos eszmék terjesztése is egyik fő gondját alkotja. Franciaország 40 millió katolikusa mellett csak 600 ezer protestáns; ily nagy tömeg mellett a francia szabadelvű gondolkozók igazán hatalmas munkát végeznek.

Hollandiában Dr. N. A. Bruining asszony, aki az első holland papnő, vezeti a szabadelvű vallásos gondolkozók nőmozgalmát. Legutóbb az ifjusági élettel foglalkozott.

Indiában a Khasi hegyek között élénk egyházi élet van, melyet angol misszionáriusok táplálnak, de a benszülött vezetők is kiváló munkásságot fejtenek ki.

A legutolsó nem a legkisebb. Forrásuk méltó módon megemlékezik a magyarországi és romániai unitárius nőszövetsége kiváló munkásságáról is. Budapesten különösen Dr. Enyedy Róbertné, Püskösti Mária munkásságát emeli ki, aki a budapesti egyetemi hallgatónők között fejt ki kiváló tevékenységet. A D. F. U. N. O. Szövetsége munkássága között kiemeli különösen a szegény gyermekek számára berendezett gyermekotthont s más nemes, jótékony munkásságát.

Spencer liverpooli unitárius lelkész irja: Az angol unitáriusok egyetemes nagygyűlései május 3-tól kezdve voltak megtartva Londonban, Dr. Huon lelkész mondta az egyházi beszédet s hangsúlyozta, hogy a vallásos igazságra való törekvést az unitárizmusnak nem szabad feladnia. Szükséges a Kelet ismerete is s általában a tökéletes élet kell, hogy eszményünk legyen. Armstrong volt elnök szerint a világ kész az unitárius eszmék befogadására s rajtunk áll, hogy azokat diadalra vigyük. Az új elnök Manchester város unitárius teol. akadémiájának az igazgatója lett: H. McLachlon. Ott t. i. igen helyesen a vezetőket egy évre választják csak s így minden arravaló ember résztvehet az irányításban. Sokféle kérdés került megvitatás és megoldás alá. Egyik legérdemesebb tárgy a háboru-ellenes indítvány volt, melyhez sokan hozzászóltak s utoljára és nagy többséggel kimondták, hogy „megtagadják bármilyen háboru támogatását,” mert a „béke fegyverrel soha se biztosítható.” Weatherall oxfordi teol. akadémiai igazgató a „misztikus tapasztalat” kérdéseit fejtegette.

Felhívás. A Teológiai Akadémia Igazgatósága az énekvezérképesítő vizsga idejét 1936 június hó 25-re tűzte ki. Felhívjuk azokat, akik ezen vizsga letételére a maga idejében jelentkeztek s arra engedélyt kaptak, hogy a jelzett napon Clujon a vizsgáló-bizottság előtt jelenjenek meg.

Dr. Kiss Elek és Gálfi Lőrinc: *Unitárius Teológiai Akadémiai Értekezések.* Ezen a címen egy 24 oldalas füzet jelent meg, melyben Dr. Kiss Elek »Az unitarizmus jelentése és helye a mai életben«, Gálfi Lőrinc pedig »Keresztények-e az unitáriusok« című kiváló értekezést találjuk. Ezeket az értekezéseket a szerzők felolvasó gyűléseken előadták, de nagy szolgálatot tettek a kinyomtatásukkal is, mert mindkét értekezés az unitárius gondolatot fontos szempontból tárja fel.

Unitárius Egyházi Beszédek. A husvét előtti vasárnapokon mondták a teológiai akadémia tanárai. Tartalma a következő: Dr. Kiss Elek: Jézus és nem Krisztus; Szent-Iványi Sándor: Jákob tusája; Vári Albert: Istenországa; Dr. Varga Béla: A nagy csalódás; Gálfi Lőrinc: Jézus bevonulása Jeruzsálembe. Mind iránytmutató beszédek, melyekben az unitárius ígéhirdetés legfontosabb szempontjai jutnak kifejezésre. Melegen ajánljuk a nagyközönség figyelmébe.

Dr. Varga Béla: *A pedagogia alapkérdése.* Szeged, 1936. 222 oldalra terjedő magas színvonalon álló tanulmány, mely a „paedagogium“-értelmét, vizsgálatát adja. A neveléstudomány alkotó elemeiben a paedagogia autonómiájáról, a vendégtudomány alkatáról szól, valamint ezt a kérdést dönti el: Leíró vagy normatív tudomány-e a paedagogia? Szerinte egyik sem, hanem mindakettőnek a vegyülete. A második részben a paedagogiai sík jellemző tulajdonságairól, a harmadik és a negyedik részben a paedagogiai valóság tartalmáról, az ötödik részben az érték tanításáról szól. Ez a könyv is, mint a szerzőnek többi művei valósággal kincse a tudományos filozófiai paedagogiai irodalomnak. Ára P. 4.

S. Nagy László: *Az Unitárius Irod. Társaság története.* Különnyomat a Ker. Magvetőből. Élénken rajzolja meg az Irodalmi Társaság eddigi működését. Olvasóinknak felhívjuk figyelmét erre a jeles összefoglaló műre.

Iván László dr.: *Protestantizmus és unitarizmus.* Különnyomat a Ker. Magvetőből. Egyike az utóbbi időben megjelent legkiválóbb unitárius műveknek. Szerző nemcsak munkáinak sokaságával, hanem mélységével is méltó megbecsülést vivott ki magának.

József János költeményei és vig elbeszélései (Firtosi rezedák) kiadása érdekében azon Előfizetési felhívásokat, melyeket pár hó előtt egyes lelkész-, tanító-, tanár urakhoz és más komoly könyvbarátokhoz küldöttem, aláírásokkal vagy azok nélkül, kérem szépen hozzám (Orășeni, p. Sânpaul, jud. Odorheiu) visszaküldeni sziveskedjenek, hogy a nyomtatható példányszámokat illetőleg megtehessek végső intézkedéseinket.

A könyv bár irodalmi érték lesz és jótékonycélú is szolgál, könyvárusi célra nem, csak az előfizetők számára nyomatik.

Az előfizetési díjak (40 Lej) Bányai János tanár urhoz küldendőek Odorheiu, Benedek Elek utca.

Orășeni, 1936 április 25.

Tisztelettel:

Id. Máté Lajos.

Kérelem. A Teol. Akadémia tanári kara a husvét előtt tartott egyházi beszédeket, valamint az általa rendezett műsoros estélyeken tartott felolvasásokat egy-egy füzetben kiadta. Ezeket a füzeteket az egyházközségi könyvtárak részére megküldötte. Az a kérésünk az egyházközségek vezetőihez, hogy a mennyiben tehetik a két füzet árába az Irtatterjesztő utján a költségek fedezésére 30 lejt beküldeni sziveskedjenek. Egyben tudatjuk, hogy ugyanilyen árban az Irtatterjesztő minden megrendelőnek megküldi.

Péterffy Áron emléke. Péterffy Gyula ny. áll. ig.-tanító, volt hoghizi énekvezér a Merești-i egyházközség részére 40 drb., a Varghisi egyházközség részére pedig 4 drb. unitárius énekeskönyvet adományozott. É nemes lélekből jövő adomány ellenében csak az a kívánsága, hogy a könyvekért egy-pár szál virágot ültessenek édes atyjának, boldog emlékü Péterffy Áronnak a Merești-i temetőben levő sírjára. Megvagyunk győződve, hogy ez a kívánság teljesül, mert Péterffy Áronnak, ennek a felejtetetlen emlékü népnevelő és munkás egyházi férfiúnak a képe ott van a hivei lelkében. Az ő áldott élete és nagy munkássága után lehetetlen, hogy a hála virágai ne éljenek az emberek lelkében.

Évvégi jutalomkönyvek. Olvasóink figyelmét hangsúlyozottan fölhibjuk a Minerva Műintézet ez évi jutalomkönyv-akciójára, melynek célja az, hogy a tanulók kezébe a tanév végén minél több megfelelő jó magyar könyvet lehessen adni. Mert a magyar ifjuság nevelése, művelése magyarságunk létérdeke, ettől függvén magyarságunk jövődjéje, magyar nyelvünknek megőrzése. A Minerva Műintézet ez akcióval kapcsolatban még külön is igen nagy kedvezményt ad, amennyiben minden, a Minerva kiadványaiból törtéző rendeléshez még ugyanannyi értékű, ha más kiadásu könyveket rendelnek, akkor még félannyi értékű könyvet ad teljesen ingyen, mint amilyen összegű volt a rendelés. Az erre vonatkozó tájékoztatók már szét vannak küldve az összes magyar egyházaknak és iskoláknak, egyébként részletes felvilágosítással készséggel szolgál a Minerva Műintézet Cluj, Str. Baron L. Pop 5.

Rovatvezető : IFJ. HADHÁZY SÁNDOR.

Kellemes és boldog pünköshti ünnepeket kívánunk kedves olvasóinknak és munkatársainknak.

Kérelem olvasóinkhoz. Szeretettel kérjük kedves olvasóinkat tagsági díjaikat, előfizetésüket szíveskedjenek minél előbb rendezni, mert egyetlen vállalat sem állhat fenn anyagi alap nélkül. A régi hátralékosoknak ajánljuk, szíveskedjenek 1000 lejjel az alapítók sorába lépni s ezzel egész életükre rendezték az egyleti tagsági díjaikat s az »Unitárius Közlöny« minden fennakadás nélkül járni fog. Végül ne feledjük el a nagy Brassai mondását: »Minden tag szerezzen még egy tagot az egylet számára«.

A cluji unitárius kollegium tanuló ifjúságának ének- és zenekara május hó 10-én délután 5 órakor a kollegium disztermében zenedélután rendezett Péterfy István zenetanár vezetésével. Műsora a következő volt: A zenekar előadta Schubertnek egy darabját, utána az énekkar A. Benanak La Fântâna és Badea mea című darabjait. Hubay: Hullámozó Balaton... kezdetű művét hegedűn eljátszotta Szabó László VII. o. t. S. Kouba Paula zenetanárnő zongorakisérére mellett. Schubert Scherzoját a zenekar, Dankó Pista nótáiból dalokat adott elő az énekkar. Gerson Béla VII. o. t. S. Kouba Paula zenetanárnő zongorakisérére mellett hegedűn játszotta Corelli: La Folia című dalt. Şerban Românu şi Căluşerul-t játszotta a zenekar. Végül Händel: Halelujáját az ének- és zenekar adta elő, méltó befejezőképpen. A megrendezés és szakszerű vezetés Péterfy István zenetanár kiváló képességeit bizonyítja. A külön számokat előadó szereplő ifjak és az együttes is, az ifjúság kiváló buzgóságáról és képességeiről tesz tanubizonyosságot. Az ifjúság ének- és zenekara többször közreműködött a templomban ünnepies istentiszteletek alkalmával; a szép harmonikus énekkel, melyben a gyermekkar nagyszerűen érvényesült, nagyban hozzájárult az áhítatosság emeléséhez.

Zászlófelvonási ünnepély a cluji unitárius kollegiumban. Ezelőtt két évvel, 1934 május 9-én a Monitorul Oficial 106-ik számában megjelent egy törvénycikk, amely a román

fiatalság nemzetneveléséről gondoskodik. Ennek értelmében már az 1935—36-ik iskolai évben Románia összes iskoláiban rendszeresítették a »Strájer«-intézményt. Ezen intézmény főérdeme abban áll, hogy az ifjuság nevelését új alapokra helyezi, nemcsak szellemiekben neveli, hanem a testi nevelést is, követve, hogy csak ép testben lehet ép lélek. Azonfelül igyekeznek az ifjak lelkét szeretetre és jóságra bírni úgy a haza, mint a nemzet és embertársai, felebarátai iránt. A »strájer«-intézmény feje Ófelsége II. Károly király, segítői a közoktatásügyi- és a nemzetvédelmi miniszteriumok. A zászlófelvonási ünnepély fényes ünnepségek keretében szokott megtörténni. Május 24-én, vasárnap délelőtt tartotta meg az Unitárius Kollégium »Strájer«-csapata zászlófelvonási ünnepségét Akinek alkalmá volt végignézni, gyönyörködhetett abban a példás fegyelemben, amely az ünnepség minden egyes számán végigvonult. A felhangzó vezényszóra kicsik, nagyok egyaránt, a legnagyobb figyelemmel végzik a gyakorlatokat, melyeknek nemcsak elvégzése, hanem elvégzetése is nagy munkába kerül, amely még több szeretetet, odaadást és lelkiismeretességet igényel. Az összes ifjak, az egyensapkás premilitarok, a zöldkalapos cserkészek, strájerek (ország őrsége) ugyancsak kitettek magukért. A jelentésadások, a gyakorlatok elvégzése, a tanári kar előtt való tisztelgő felvonulás, mind a legpontosabban és a legnagyobb rendben ment végbe. Dr. Ferenczy Sándor parancsnok egyszerű, keresetlen, de annál hatásosabb szavakkal ecsetelte a »strájer«-intézmény célját és a jövődöbéli hivatását. A király Ófelségét éltető ének után parancsnokunk leadta jelentését az igazgatónak. A hatásos ünnepség az igazgató megható, magasán szárnyaló szép beszéddel ért véget. Itt megemlíteni kívánjuk az igazgató azon megjegyzését, hogy olyan szépen, olyan rendezetten nem látta még felsorakozni az ifjuságot a kollégium udvarán, mint ez ünnepség alkalmával. És hogy az ifjuság, a »strájer«-csapat mindezt elérhette, elsősorban parancsnokának Dr. Ferenczy Sándornak köszönheti, aki nem kimélve időt és fáradságot, mindenben igyekezett hivatalát méltóképen betölteni. Fáradságos munkájáért illesse részünkről méltó elismerés.

Tana István.

Harangszentelés Roauan. Lélekemelő ünnepség keretében szentelte fel április 14-én új harangját a roaua-i unitárius egyházközség. A helybeli és a messzi vidékről összesereglett közönség zsufolásig megtöltötte a templomot. Az ünnepségek sorát Imreh Domokos helybeli kántor-tanító szép orgona-játéka és a hívek összhangzatos éneke nyitotta meg s majd Török Mihály lelkész imája emelte Istenhez a lelkeket. Utána Katona Ferenc esperes a föle megszokott ékesszólással megtartotta lendületes felszentelő beszédét. A felszentelés alatt megszólalt az új harang s lágyan csengő hangja belemarkolt a szivekbe. Könynyel teltek meg a szemek, az elfojtott zokogástól kísérvé hangzottak el a megáldás gyönyörű szavai: „Te új harang, légy a

békesség hirdetője, légy az Istent kereső áhitat zengő szimboluma.“ Ezt a beszédet követte a Mélt. és Főt. Püspök ur üdvözlő iratának felolvasása, melyben főpásztori áldást küldött egyházunk vezetője az új harangra s a harangot szentelő hivatásokra. Az istentisztelet végeztével Lukács Sándor helybeli lelkész megkapó szavakkal ismertette az új harang beszerzésének történetét. Amint beszélt, a hallgatóság lelkiszemei előtt megelevenedett egy egyházközség két évtizedes története... A világháború képe, mely még a harangokat is áldozatul kérte, meg a fájdalmak, melyek elviharoztak, az álmok, vágyak, remények, melyek e napon valóra váltak. Kecskés Dénes gondnok egyszerű, keresetlen, de szívhöz szóló szavakkal üdvözölte az új harangot s azt ünnepélyes formában is átvette. Izsák Dezső „Az új harang története“ c. versét nagy rátermettséggel szavalta el. S a szép ünnepélyt még Izsák Jenő, Kecskés Béla, Izsák Gyula és András Lajos szavalatai tették még feledhetetlenebbé. A felszentelési ünnepséget közebed követte, melyen a pohárköszöntők hosszú sorát Kecskés Dénes gondnok nyitotta meg, üdvözölve a vendégeket. Dr. Elekes Domokos köri felügyelőgondnok beszédében örömeinek és egyben megbontrákozásának adott kifejezést. Jóleső érzéssel beszélt az egyházközség új harangjának beszerzése felett érzett örömről és megbontrákozással vette tudomásul, hogy voltak olyanok, akik a történelmi nevezetességű eseménynél nem voltak, nem kívántak jelen lenni. Ép azok hiányoznak s hiányoztak a templomból is — mondotta — kik a harang beszerzését a legjobban sürgették s a felmerült keselelemért ezt is, azt is vádolva, mindenféle panaszt emeltek. Több szeretetet, nagyobb jóakaratot és megértést kívánt mindenki részéről. Lukács Sándor helybeli lelkész köszönetet mondott azoknak — elsősorban a Felügyelő gondnok és Esperes uraknak — akik az ünnepélynek megjelenésükkel külső diszt, szereplésükkel belső tartalmat adtak. Katona Ferenc esperes a lelki békességre üritette poharát. Török Mihály a kölcsönös megértés és egymás megbecsülésének szükségét hangsúlyozta. Izsák Lajos a helybeli érdemeit méltatta. A sok és szebbnél szebb pohárköszöntők között a legmeghatóbb volt Izsák Ábel id. „öreg megyebíró“ beszéde, aki 80 esztendőnek bölcsességével tört pálcát azok felett, akik a község lakosságának békéjét feldulták. Bibliai idézetekkel buzdított kitartásra minden igaz embert s megértésre azokat, kik viselkedésükkel még ma is keresztre feszítik Jézust. Adja a jó Isten, hogy az „öreg megyebíró“ bölcs intelmeit mindenki megszívelje s az új harang a békességnek és Istenkereső áhitatnak legyen hirdetője időtlen-időkig. Azokat pedig, akik a harang beszerzésnél áldozatot hoztak s az ünnepély megrendezésénél fáradtak, áldja meg az Isten áldásainak sokaságával.

Jelenvolt.

Ösztöndíjpályázat tanító-gyermekek számára. »Az Erdélyi Iskola« szerkesztősége megtakarított pénzeiből felsőbb,

egyetemi színvonalu iskolákban tanuló tanító-gyermekek számára ösztöndij-pályázatot hirdet 1936—37 tanévtől kezdve. Az ösztöndij összege 9—12.000 lej iskolai évenként. Ösztöndijért a Románia területén működő magyar tannyelvű hitvallásos jellegű (r. kath., ref., unitárius, ág. ev.) iskoláknál működő azon tanítók fiai pályázhatnak, akik felsőbb iskolában tanulnak. Előnyben részesülnek a gyakorlati pályát választók, pl. szövetkezeti, gazdasági, kereskedelmi akadémiát végezni óhajtók. Orvosi pályára készülőik közül csak azok pályázhatnak, akik az első évfolyamnak sikeres elvégzését igazolni tudják. A folyamodások az Erdélyi Iskolához (Cluj, Str. I. G. Duca 10.) július 15-ig adandók be. A folyamodáshoz többféle melléklet szükséges. Ezekről az Erdélyi Iskola kívánatra felvilágosítást ad. Megkeresés esetén szerkesztőségünk is megad minden további felvilágosítást.

Női gazdasági és háztartási tanfolyam. Az I. G. Duca-i Unitárius Téli Gazdasági Iskola ez évben is megrendezi a szokásos nyári gazdasági és háztartási tanfolyamát nők részére. A tanfolyam tartama 5 hét, megnyitása folyó év július 26-án, bezárása folyó év augusztus 30-án lesz. A tanfolyamra az iskola szabályai szerint olyan 16 évet töltött nők vehetők fel, akik a magyar nyelvet szóban és írásban jól birják. Az 5 hét tartalmára 750 lej fizetendő bentlakási és ételmezési díj címen. Tandij, vagy egyéb más költség nincsen. Bármily irányú felvilágosítással szívesen szolgál az Unitárius Téli Gazdasági Iskola Igazgatóság (I. G. Duca—Cristur, jud. Odorheiu) ahová a felvételi kérések is beadandók folyó év július 10-ig. A kérések szabályszerűen bélyegezendők.

Az I. G. Duca-i Unitárius Téli Gazdasági Iskola Igazgatósága örömmel hozza az érdeklődők tudomására, hogy növendékeinek elméleti vizsgái a legnagyobb rendben folytak le folyó év április hó 3—8. napjain. A vizsgákon az iskola vezetőin és az Egyházi Főhatóság képviselőin kívül még számos érdeklődő és szülő megjelent. A Földmivelésügyi minisztérium kiküldöttjeként Ilie Ionescu vezérfelügyelő ur és Oros Viktor gazdameérnök, szaktanár jelent meg a vizsgán, akik mind meglepéssel hallgatták a növendékek értelmes feleleteit. Az érdeklődők megtekintették az iskola szép berendezésű gazdaságát s örömmel vették tudomásul, hogy egy szépen beállított gyümölcsös, faiskolával s egy kisméretű, de szakszerű vezetés alatt álló baromfiteleppel bővült ki az iskola gazdasága, úgy, hogy a növendékek ezen a téren is a legjobb gyakorlati kiképzést nyerik. A most levizsgázott növendékek hazamentek saját gazdaságukba, ahol a nyár folyamán szaktanáraik ellenőrzik munkáikat és ellátják szaktanácsokkal. Ősszel a tanulók még egy gyakorlati jellegű vizsgát tesznek s akkor nyerik el a másodévet végzetek a képesítőbizonyítványukat és a jó előmenetelt tanúsítók pedig az iskola és más pártfogók által felajánlott természetbeni és pénzbeli jutalmakat. Az 1936—37. iskolai évre a

beiratkozások megkezdődtek. Jelentkezni lehet egész szept. 15-ig. Jó előmenetelt tanusító, szegény tanulók ösztöndíjat is nyerhetnek. A beiratkozásra vonatkozólag bármiféle kérdésben készséggel nyújt felvilágosítást az Igazgatóság, akár szóbelileg, akár levélben. Az Unitárius Téli Gazd. Isk. Igazg. I. G. Duca, j. Odorheiu.

Názasságkötések. *Szathmáry Géza* lelkésztestvérünk április hó 13-án (husvét másodnapján) tartotta esküvőjét *Barra Lenkével* a turdai unitárius templomban. Az ifju párt Szent-Iványi Sándor teol. akad. tanár részesítette egyházi áldásban. — Május hó 16-án tartotta esküvőjét *Zsigmond Ferenc* cheiai énekvezér-tanító *Vass Sáríkával* Chinuşuban. Egyházi megáldásban részesítette az ifju párt Zsigmond József lelkész, a vőlegény testvére. Vasárnap a hívek ünnepélyesen fogadták az ifju párt s ezzel is kifejezték szeretetüket énekvezérükkel szemben. — Május hó 23-án esküdött örök hűséget *Rázmán Mór* jószágfelügyelőségünk buzgó és tevékeny titkára *Zentkó Sáríkának* a cluji unitárius templomban. Az egyházi áldást Főtisztelendő Dr. Boros György püspök ur adta szép szavakban az ifju párra. — Május hó 25-én (vasárnap) délután 6 órakor esküdött örök hűséget a cluji lutheránus templomban Főtisztelendő Püspök ur unokája *Ifj. Hintz György Guráth Ilucinak*. Az egyházi áldást Járosi Andor teológiai tanár adta rájuk. — Isten áldása és szeretete legyen az ifju párokon egy hosszú, boldog, örömteljes életen át.

Turda-Aireş Kör új esperese Árkosi Tamás lelkész lett a tavaszi rendkívüli egyházköri közgyűlésen történt választás alapján. Új esperes afiának szerencsét, sikert kívánunk; Isten áldása kísérje felelősségteljes munkakörében.

Gyász hírek. *Remetei Filep Aladár* nyug. vasuti tisztviselő affia f. évi április hó 27-én, élete 70-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogultnak hült tetemeit 29-én a mihăileni családi sirboltba helyezték örök nyugalomra. A temetési szertartást Szent-Iványi Sándor teol. akad. tanár végezte. Az elhunyt jeles afiát özvegye, hat gyermeke, számos rokon és jóbarát siratja. A jóságos Isten vigasztalja meg a gyászolókat mélységes bánatukban. — *S. Nagy Józsefné szül. Bodor Juliánna* életének 71-ik évében, f. évi május hó 5-én, rövid szenvedés után az Urban csendesen elhunyt. A temetési szertartás május hó 7-én volt, amikor is Űrmösi Károly is esperes teljesítette a lelkészi szolgálatot. Elhunyt testvérünket nagy család gyászolja, köztük S. Nagy László szerkesztő, az U. I. T. főtítkára. Az Ur Isten adjon megnyugvást és vigasztalást a bánattal sújtott lelkeknek.

Szerkesztői üzenetek. Kérjük a lapunkat érdeklő közleményeket minden hónap 20-ig beküldeni, mert a később érkezőket abban a hónapban nem közölhetjük. Helyszüke miatt az előfizetések nyugtázása a jövő számra maradt.

Az Unitárius Közlöny megjelenik havonta. Szerkesztő: Benczédi Pál